Betänkande KoUB 19/2017 rd– MI 4/2017 rd

Kommunikationsutskottet

Slopa omställningen till sommartid

INLEDNING

Remiss

Slopa omställningen till sommartid (MI 4/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Motioner

I samband med initiativet har utskottet behandlat följande motioner:
- Åtgärdsmotion AM 14/2016 rd Kaj Turunen saf Åtgärdsmotion om att upphäva statsrådets förordning om sommartid 753/2001
- Åtgärdsmotion AM 15/2016 rd Eeva-Maria Maijala cent m.fl. Åtgärdsmotion om att avskaffa sommartiden

Sakkunniga

Utskottet har hört
- trafikråd Leif Beilinson, kommunikationsministeriet
- forskarprofessor Timo Partonen, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- äldre forskare Mikael Sallinen, Arbetshälsoinstitutet
- professor, neurolog Markku Partinen, Helsingin Uniklinikka.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- initiativtagare Matti Antero Hietanen
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Inget yttrande av
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

MEDBORGARINITIATIVET

I medborgarinitiativet föreslås det att statsrådet ska inleda beredningen av en förordning eller lag om att slopa omställningen till sommartid och därefter återgången till så kallad normaltid på hösten.

Åtgärdsmotionerna

I åtgärdsmotionerna AM 14/2016 rd och AM 15/2016 rd föreslås det att övergångarna till sommar- respektive vintertid ska slopas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet välkomnar att medborgarinitiativet lyft fram alternativet att slopa sommartiden och gett utskottet möjlighet att överväga vilka konsekvenser omställningen till sommartid har. Möjligheten för medborgarna att genom medborgarinitiativ sätta frågor de finner angelägna på dagordningen kompletterar och stöder den representativa demokratin.

Konsekvenserna av omställningen till sommartid

Omställningen till sommartid syftar enligt utredning bland annat till att främja att människorna är vakna under den ljusa tiden av dygnet och till att spara in på energikostnaderna.

Sakkunniga har dock påpekat att människans dygnsrytm, bestämd av den inre klockan, inte utan problem och eftersläpning kan anpassas till en omställning av klockan. Enligt sakkunniga får många åtminstone kortvariga sömnproblem vid övergången till sommartid. Omställningen sänker såväl vakenhetsgraden som arbetseffektiviteten och arbetskvaliteten och kan också leda till allvarliga hälsorisker. Effekterna är dock delvis individuella. Enligt vissa bedömningar kan det exempelvis vara svårare för unga att övergå till sommartid än för andra befolkningsgrupper. Enligt sakkunnigyttrandena försvårar omställningen av klockorna också företagsverksamhet av olika slag och bland annat organiseringen av trafiken.

Under sakkunnigutfrågningen har det poängterats att Europeiska unionen i dess helhet bör följa ett enhetligt förfarande.

De gällande bestämmelserna om sommartid

Omställningen av klockorna till sommartid regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/84/EG om bestämmelser beträffande sommartid. Enligt direktivet avses med sommartid den del av året under vilken klockan ställs fram med 60 minuter jämfört med resten av året. Sommartiden börjar i alla medlemsstater klockan 01.00 GMT) den sista söndagen i mars och upphör klockan 01.00 (GMT) den sista söndagen i oktober.

I Finland föreskrivs det om denna sommartid i statsrådets förordning om sommartid (753/2001).

Direktivets bestämmelser om sommartid är tämligen entydiga. Enligt utskottets uppfattning ger direktivet inte möjlighet att slopa sommartiden genom ett nationellt beslut. Enligt inkommen utredning skulle ett slopande av sommartiden i praktiken kräva att kommissionen lämnar ett förslag om att upphäva eller ändra sommartidsdirektivet.

Utskottets slutsatser

Kommunikationsutskottet ställer sig positivt till att slopa omställningen till sommartid, eftersom de sakkunniga tämligen enhälligt lyft fram att förfarandet ger klart fler nackdelar än fördelar.

Eftersom sommartidsdirektivet likväl förutsätter att ingen enskild medlemsstat självständigt kan besluta i frågan, kan kommunikationsutskottet inte förorda ett godkännande av medborgarinitiativet.

I åtgärdsmotionerna AM 14/2016 rd och AM 15/2016 rd, vilka behandlats i samband med medborgarinitiativet, föreslås det att sommartiden slopas. Motionerna lyfter fram de negativa hälsoeffekterna och andra negativa verkningar av omställningen till sommartid. Vidare understryker de bland annat sommartidens effekter på jordbruksgårdarna i allmänhet och på mjölkgårdarna i synnerhet. Utskottet menar att motionerna pekar i rätt riktning, men på grund av de åtgärder som föreslås i dem föreslår utskottet att åtgärdsmotionerna förkastas.

Utskottet vill dock framhålla att statsrådet bör skrida till aktiva och kraftfulla åtgärder på EU-nivå så att sommartidsdirektivets tvingande bestämmelse om omställning till sommartid kan upphävas. Det primära målet bör vara att omställningen till sommartid slopas samfällt inom hela Europeiska unionen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen förkastar förslaget i medborgarinitiativ MI 4/2017 rd.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 14/2016 rd och AM 15/2016 rd.

Betänkande KoUB 19/2017 rd

Helsingfors 26.10.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blåa
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Mikko Alatalo cent
medlem Jukka Kopra saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Teuvo Hakkarainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.